

НОВІ ВИКЛИКИ ДЛЯ ЛОГІСТИКИ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВИХ ДІЙ

*Квіташ К.О., Цимбалістова О. А.
Класичний приватний університет*

Abstract. *Logistics can be called the lifeblood of our country's economy. Martial law affected all spheres of functioning of both the entire country and individual enterprises. Ukrainian business in modern realities is forced to abandon the accumulation of goods, change warehouse conditions, cope with the difficulties of procurement, complications of logistics operations, changes in supply chains, lack of resources. Therefore, the understanding and development of logistics is one of the most necessary issues that must be considered.*

Логістична галузь є однією з найважливіших сфер економіки нашої держави, а особливо в умовах військового стану. Логістичні компанії та перевізники намагалися вибудувати власні гнучкі ланцюги поставок. Ще в період коронавірусу наземні перевезення мали великі затримки, а повітряне сполучення взагалі протягом тривалого часу було недоступним, а в умовах війни взагалі перестали функціонувати, оскільки закриті порти, часткова втрата залізничних сполучень, відсутність авіасполучень та автомобільні перешкоди, різкі зміни маршрутів потребували трансформації позицій.

Основними чинниками, які стримують розвиток логістики в нашій країні є:

- недостатній рівень розвитку автомобільної, залізничної, авіаційної та водної інфраструктури;
- недостатня кількість та якість складської інфраструктури;
- низький рівень впровадження систем зв'язку;
- недосконалий розвиток законодавства;
- недостатня кількість та кваліфікація кадрів;
- митні та тарифні бар'єри;

– недостатність фінансового забезпечення, що не дає змоги оновлення транспортного парку, систем моніторингу, гідної оплати праці і т.д.;

- нестабільна економічна ситуація в країні;
- військовий стан.

Згідно багаточисленних експертних оцінок (за даними trans.info) можемо сказати, що ВВП України скоротилося на 112 млрд. дол. США, причинами чому сприяло скорочення експорту, а саме зупинка маріупольського комбінату ім. Ілліча, ПрАТ «Азовсталь», ПАТ «Запоріжсталь», ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг». Ракетні удари по енергетичній структурі країни, блокада українських портів, складний внутрішній попит, перебої з постачання електроенергії спричинили низький експорт продуктів гірничо-металургійного виробництва, а саме наймасовішої продукції – залізної руди (з 4,3 млн. т до 1,1 млн. т). Щодо інших продуктів можемо навести наступні дані: експорт напівфабрикатів з металу знизився на 70,3 %, чавуну на 56,5%, залізовмісних рудних матеріалів на 38,9%, прокату на 66,6 % [1].

Не менш важливим показником до занепаду роботи підприємств стало підвищення вартості логістики, оскільки з'явилася необхідність переходу з найдешевшого виду транспорту на більш дорожчий авіаційний, автомобільний та залізничний види транспорту. Не менш важливим показником є вантажопідйомність транспорту та пропускна спроможність митниць на заході нашої країни.

Також військовий стан в нашій в країні вплинув на харчову, текстильну промисловість, постачання техніки, оскільки є ризик втрати продукції і взагалі правило 7R логістики перейшло на просто спроможність доставити необхідний товар.

Ключову роль у забезпеченні ефективного функціонування сервісів логістики відіграє людський ресурс. Так як багато чоловіків вимушені були стати на захист нашої країни виник брак кадрів та необхідність навчання жінок чоловічим навикам роботи. Ознайомившись з пошуковими сайтами роботи можна виділити наступні затребувані професії в сфері логістики: водії, водії-міжнародники, логісти, комплектувальники, менеджери з продажів, оператори контакт-центрів, спеціалісти з технічної підтримки тощо.

Як уже відомо логістика взяла свій початок з військової справи. Тому її розвиток необхідний також і у забезпеченні поставок зброї, техніки, палива, продуктів харчування, ліків та іншого необхідного

оснащення. Кількість та розташування військ, побудова маршрутів доставки, стратегія ведення боїв – це свого роду також логістичне управління. Як сказав Мартін ван Кревельд, логістика – це «практичне вміння переміщати війська і добре їх забезпечувати» [2].

Не малу роль логістика відіграє і у гуманітарній допомозі, безпечній евакуації населення із зони бойових дій. Надання швидкої допомоги, пожежної техніки, забезпечення необхідної кількості людей при ракетних обстрілах не лише на окупованих територіях, а й по всій території нашої держави також залежить від правильно організованої і налагодженої системи, яку повинна регулювати саме логістика, оскільки точно у час, точне місце, необхідна якість можуть допомогти врятувати тисячі людських життів. Важливим також є і зробити це з мінімальними витратами, оскільки війна спричинила не лише ресурсну недостатність, а й фінансову.

За умов війни логістика повинна оптимізувати логістичні процеси та швидко адаптуватися до нових умов реальності. Основні проблеми та шляхи їх вирішення (табл.1) [3].

Таблиця 1 - Проблеми управління логістичною системою та шляхи їх вирішення

Проблеми	Шляхи вирішення
Руйнування логістичних маршрутів	розробка та прокладання нових маршрутів
Зростання термінів постачання	повернення до традиційної системи управління, планування постачання продукції із запасом, застосування Lean logistic, оптимізація сортування на складах, застосування лояльних умов співпраці
Руйнування складських приміщень	перехід від накопичення, зберігання товарів у значних обсягах та в одному регіоні, оптимізування запуску нових складських приміщень
Непропорційний розподіл вантажів	планування гнучких, адаптованих логістичних шляхів, розвиток і покращення логістичної структури, діджиталізування процесів

Проблеми	Шляхи вирішення
Зростання рівнів ризиковості в логістичних ланцюгах	планування перебудов логістичних маршрутів на основі постійного моніторингу інформації щодо кризової ситуації
Зростання логістичних витрат	кооперування із конкурентами

Компанії, які змогли справитися з сьогоднішніми реаліями дають такі пропозиції розв'язання проблем логістики:

- 1) залучення досвідчених топменеджерів;
- 2) відновлення та нарощування ефективності шляхом залучення аутсорсингу;
- 3) посилення контролю;
- 4) пришвидшення митно-брокерського оформлення за рахунок залучення аутсорсингу;
- 5) пошук нових хабів та додаткових локацій з об'єднаними системами захисту [4].

Висновки

Останні події нашої країни, такі як корона вірус та військовий стан чітко вказали нам з якими недоліками потрібно справлятися у воєнний та післявоєнний періоди, а саме реорганізація систем зберігання, кадрова забезпеченість, більш детальна робота з ризиками та більш якісна та організована доставка зі збільшеною кількістю маршрутів.

Список використаних джерел

- 1 Гринів, Н. Т., & Равліковська, А. А. (2022). *Перебудова логістики в умовах воєнного стану в Україні. Академічні візії*, (13). вилучено із <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/84>;
- 2 URL:<http://armyinform.com.ua/2020/12/04>;
- 3 Озарко, К., & Челомбитько, В. (2022). *Особливості управління логістикою за кризових умов господарювання: інформаційний аспект Економіка та суспільство*, (45). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-45-17>;
- 4 *Логістика під час воєнного стану – досвід SYNEX LOGISTICS* URL: <https://trademaster.ua/articles/313567>.